

Sygn. akt III CNP 39/16

POSTANOWIENIE

Dnia 17 stycznia 2017 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Jacek Gudowski

w sprawie z powództwa N. sp. z o.o. w K.
przeciwko T. Ż.
o ochronę posiadania,
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej
w dniu 17 stycznia 2017 r.,
na skutek skargi strony powodowej
o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego
wyroku Sądu Okręgowego w Krakowie
z dnia 17 września 2014 r., sygn. akt II Ca [...],

odmawia przyjęcia skargi do rozpoznania.

UZASADNIENIE

Strona powodowa – M., sp. z o.o. w K. - wniosła na podstawie art. 344 § 1 k.c. o nakazanie pozwanemu T. Ż. przywrócenia posiadania lokalu nr [...] przy ul. S. w K.. Wyrokiem z dnia 10 marca 2014 r. Sąd Rejonowy w Krakowie oddalił powództwo, przyjmując, że powodowa spółka nie była posiadaczem spornego lokalu w dniu, w którym doszło do przełamania przez pozwanego zamków w drzwiach lokalu. Sąd ustalił, że w dniu 9 października 1989 r. ojciec pozwanego – F. Ż. udzielił W. P. pełnomocnictwa do zarządzania i administrowania kamienicą przy ul. S. w K.. W dokumencie zatytułowanym „protokół zdawczo-odbiorczy”, datowanym na dzień 29 grudnia 2012 r., W. P. - jako sprzedający i P. M. - jako kupujący potwierdzili przekazanie lokalu nr [...] przy ul. S. w K.. W dniu 30 grudnia

2011 r. pozwany T. Ż. wraz z innymi osobami dokonał rozwiercenia zamków w lokalu, zasłonił okna i zajęli lokal.

Sąd Rejonowy uznał, że w celu skuteczności roszczenia unormowanego w art. 344 k.c. i art. 478 k.p.c. strona powodowa musi wykazać, iż faktycznie władała rzeczą i władztwo to zostało naruszone, natomiast powódka wykazała jedynie, że do lokalu wszedł T. Ż., który dalej ten lokal zajmuje. Nie udowodniła natomiast, aby w chwili tego zdarzenia była posiadaczem lokalu, a zwłaszcza by doszło do przeniesienia posiadania na jej rzecz przez W. P.. Nawet uznanie, że protokół zdawczo-odbiorczy był wiarygodny nie ma znaczenia dla przeniesienia posiadania, gdyż jest ono czynnością realną, strona powodowa zaś nie przejęła ani posiadania tego lokalu, ani środków, które umożliwiłyby dysponowanie nim, np. kluczy.

Apelację od wyroku Sądu drugiej instancji wniosła powódka, wskazując na naruszenie prawa materialnego (art. 348 w związku z art. 98 k.c. i art. 99 w związku z art. 336 k.c.) oraz procesowego (art. 233 § 1 k.p.c. w związku z art. 231 k.p.c. i art. 227 k.p.c.).

Wyrokiem z dnia 17 września 2014 r. Sąd Okręgowy w Krakowie oddalił apelację strony powodowej, powołując się na naruszenie prawa materialnego (art. 348 w związku z art. 98 k.c. i art. 99 w związku z art. 336 k.c.) oraz prawa procesowego (art. 233 § 1 w związku z art. 231 i 227 k.p.c.). Podzielił ustalenia Sądu pierwszej instancji, z wyjątkiem ustalenia dotyczącego umocowania P. G. M. ; stwierdził, że był on prawidłowo umocowanym pełnomocnikiem powodowej spółki.

Wyrok Sądu Okręgowego został zaskarżony przez stronę powodową skargą o stwierdzenie niezgodności z prawem, którą Sąd Najwyższy - postanowieniem z dnia 30 listopada 2015 r., III CNP 24/15 - odrzucił jako niespełniającą podstawowych wymagań konstrukcyjnych.

W dniu 24 lutego 2016 r., a więc w terminie określonym w art. 424⁶ § 1 k.p.c., strona powodowa wniosła kolejną skargę o stwierdzenie niezgodności z prawem wyroku Sądu Okręgowego. Zarzuciła rażące naruszenie art. 348, 98, 99 oraz 336 k.c. przez niewłaściwe zastosowanie polegające na niezasadnym przyjęciu, że powódka nie objęła w posiadanie określonego żądaniem pozwu lokalu użytkowego. Spowodowało to niezgodność z prawem zaskarżonego wyroku, przez

którego wydanie skarżącej została wyrządzona szkoda. Wymienione przepisy skarżąca wskazała także jako te, z którymi zaskarżony wyrok jest niezgodny.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Po pewnych wahaniach judykatury i piśmiennictwa ostatecznie umocnił się pogląd - formułowany na tle art. 424³ k.p.c. - że wniesienie skargi o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia, która została odrzucona, nie stoi na przeszkodzie ponownemu wniesieniu skargi od tego orzeczenia przez tę samą stronę, przy czym wniesienie jest w sensie formalnym skuteczne, jeżeli skarżący zachował termin przewidziany w art. 424⁶ § 1 k.p.c. (por. np. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 18 stycznia 2006 r., III CNP 22/05, OSNC 2006, nr 6, poz. 111). Z tego względu należy uznać, że wniesienie przez stronę powodową kolejnej skargi - po odrzuceniu pierwszej - jest z punktu widzenia art. 424³ k.p.c. formalnie skuteczne, skarga bowiem wpłynęła przez upływem terminu przewidzianego w art. 424⁶ § 1 k.p.c.

Zgodnie z art. 417¹ § 2 k.c., jeżeli szkoda została wyrządzona przez wydanie prawomocnego orzeczenia, można żądać jej naprawienia po stwierdzeniu we właściwym postępowaniu jego niezgodności z prawem. Niezgodność z prawem prawomocnego orzeczenia - w rozumieniu wymienionego przepisu oraz art. 424¹ § 1 k.p.c. - oznacza jego niezgodność z prawem materialnym (przedmiotowym), czyli przepisem prawa pozytywnego, z którym koliduje zawarte w orzeczeniu rozstrzygnięcie co do istoty sprawy (por. np. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 17 czerwca 2015r., III CNP 4/15, nie publ., i z dnia 15 października 2015 r., III CNP 19/15, nie publ.). Inaczej mówiąc, orzeczenie - wyrok lub postanowienie co do istoty sprawy - jest niezgodne z prawem, gdy mimo wypełnienia hipotezy określonego przepisu będącego podstawą powództwa, sąd nie uwzględnił jego dyspozycji albo nie zastosował przewidzianej w nim sankcji.

Powództwo wniesione w sprawie, w której wydano zaskarżony wyrok, to tzw. powództwo posesoryjne, zmierzające do ochrony posiadania przewidzianej w art. 344 k.c. Zgodnie z tym przepisem, przeciwko temu, kto samowolnie naruszył posiadanie, jak również przeciwko temu, na czyją korzyść naruszenie nastąpiło, przysługuje posiadaczowi roszczenie o przywrócenie stanu poprzedniego i o zaniechanie naruszeń. Roszczenie to nie jest zależne od dobrej wiary

posiadacza ani od zgodności posiadania ze stanem prawnym, chyba że prawomocne orzeczenie sądu lub innego powołanego do rozpoznawania spraw tego rodzaju organu państwowego stwierdziło, że stan posiadania powstały na skutek naruszenia jest zgodny z prawem. Roszczenie wygasa, jeżeli nie będzie dochodzone w ciągu roku od chwili naruszenia. Wymieniony przepis znajduje dopełnienie w art. 478 § 1 k.p.c., stwierdzającym, że w sprawach o naruszenie posiadania, więc w sprawach mających podstawę materialnoprawną w art. 344 k.c., ewentualnie w związku z art. 352 § 2 k.c., sąd bada jedynie ostatni stan posiadania i fakt jego naruszenia, nie rozpoznając samego prawa ani dobrej wiary pozwanego.

W tej sytuacji jest oczywiste, że przepisem prawa przedmiotowego, z którym zgodny lub niezgodny jest wyrok uwzględniający albo oddalający powództwo o ochronę posiadania, może być wyłącznie art. 344 k.c., on bowiem nakazuje udzielić ochrony posesoryjnej po ustaleniu przewidzianych w nim przesłanek albo jej nie udzielić (oddalić powództwo), jeżeli jego hipoteza nie zostanie wypełniona (por. uzasadnienie postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 17 lutego 2016 r., III CNP 32/15, nie publ.). Jest także oczywiste, że wyrok oddalający powództwo posesoryjne nie może być niezgodny z art. 348 k.c., w ewentualnym związku z jakimikolwiek innymi przepisami, nie on bowiem jest źródłem roszczenia materialnoprawnego będącego przedmiotem sprawy oraz podstawą orzekania przez sąd; dotyczy on wyłącznie jednego ze sposobów przeniesienia posiadania. Przepis ten mógł być wadliwie albo prawidłowo zastosowany jako podłoże (element przesłanki) rozstrzygnięcia, podobnie jak wiele innych przepisów prawa materialnego i procesowego, mógł więc być przedmiotem podstaw skargi (art. 424⁵ § 1 pkt 2 w związku z art. 424⁴ k.p.c.), a nie przepisem, z którym zaskarżone orzeczenie - dotyczące ochrony posiadania - jest (ma być) niezgodne.

W tej sytuacji skarga, w której w ramach obowiązku przewidzianego w art. 424⁵ § 1 pkt 3 k.p.c. wskazano przepis, z którym zaskarżone nie może być niezgodne i w związku z tym nie jest niezgodne, jest oczywiście bezzasadna, co nakazuje odmowę przyjęcia jej do rozpoznania (art. 424⁹ k.p.c.).

